

Dr. Zupanič govori danes večer

Submarinska kriza v Nemčiji.

Ameriška politika.

Novice iz evropskega bojišča.

—V petek, t. j. danes, se nudi clevelandskim Slovincem najlepša prilika, da pridejo na zborovanje in izrazijo svoje mnenje glede ameriškega stališča. Odnosaji z Nemčijo so še vedno napeti, in vlada v Washingtonu ne zaupa Nemcem, da bi bili resni v svojih obljubah. V takih časih je treba pokazati, da mi Slovinci kot ena celota stojimo in držimo z ameriško vlado. Pod protektoratom Slovenske Lige se priredi v petek zvečer, 28. aprila, t. j. danes zvečer, ogromni ljudski shod clevelandskih zavednih Slovincov. Vsi morajo, ki čuti-jo z ameriško republiko, vsi morajo, ki želijo boljših razmer našemu zatiranemu narodu, pa objednem tudi naše zavedne ženske, naj pridejo na to zborovanje. Glavni govornik je dr. Niko Zupanič, prvi Slovenec, ki je došel v Ameriko tekom vojne, in ki je prvi prišel v Cleveland, da se seznani s clevelandskim slovenskim narodom. Dr. Zupanič je bil oni, ki je seznanil evropske vlade z usodo Slovincov, on je povedal evropskim vladam, da živijo na svetu tudi Slovinci, ki so zavedni, željni in vredni svobode, enakosti in bratstva. Po njegovih zaslugi je bila sprejeta v jugoslovanski program slovenska neodvisnost in edinstvo z ostalimi jugoslovanskimi narodi. Narod mora poznati svoje velike moči, ki se zanj borijo in žrtvujejo, in naj ga naj pokaže v petek, kako zna ceniti moči, ki se zanj borijo. Pridite vsi, ki se čutite zavedne Slovence, to bo zborovanje samo za Slovence, dočim so seveda tudi ostali jugoslovanski dobrodošli. Pokažimo enkrat Slovinci, koliko nas je, kakšna moč je v nas, pokažimo ameriški vladi, da nimamo ničesar opraviti z barbarsko Avstrijo in Nemčijo, da smo tukaj svobodni državljani, ki pa tudi želijo svoji prvotni domovini iste svobode, kot jo tukaj uživamo. Naj ne manjka v petek nikogar na shod! Enakih govorov je teško kdaj slišati, kot jih bomo slišali iz ust našega narodnega bojovníka, dr. Zupaniča.

—Bodoča konvencijska dvorana, katero je clevelandsko ljudstvo z ogromno večino odobrilo, bo stala blizu novega sodniškega poslopja ob jezeru in blizu nove mestne hiše. Mesto ima tam precej svojega sveta. Kot je naredil načrt mestni inženir Mr. Beltz, bo dobilo v tej dvorani v slučaju velikih zborovanj 23.000 ljudi prostora. Sami sedežev bo za 15.000 ljudi.

—Slovenska naselbina v Clevelandu se je tekom zadnjih dveh dni pomnožila s sledečimi novodošli: Starišem John Abramovičem se je poročil dečko, starišem M. Kosič na Alpine ave. deček, starišem Ed. Pavlič na Parkview Rd. deček, starišem Jos. Virant na 49. cesti deček, starišem Ant. Logar na Stanard ave. deček, starišem John Piškur na Hamilton ave. deček, starišem Andrej Kotnik na Carry ave. deček, starišem Anton Novak na 63. cesti, deklica, starišem Martin Ogrinc, na 55. cesti deklica, starišem Fr. Repič na 61. cesti deklica. Lep napredek za dva dni!

—Zvezina banka svarti pred ponarejenimi deset dolarskimi bankovci, ki imajo na pročelju sliko Andrew Jacksona.

—Unija uslužbencev počestni železnice se bo v petek zvečer zadnjič posvetovala glede povišanja plače. Predsednik kompanije je obljubil, da poveča plačo uslužbencem za dva centa na uro, t. j. na 34 centov, toda uslužbenci zahtevajo 40 centov na uro.

—Frank's Cleaners igrajo prvo baseball igro v nedeljo v Gordon parku in sicer od 1. ure do 3.30 z Yeager Athletic Club.

—Prošena je zastopnica za S. IN. Dom od društva Slovenske Sokolice in od dr. Složne sestre, da naj se osebno zglasti v gl. uradu tajnika glede njih podpisov.

—Trije uradniki mesta Cleveland so odnesli v četrtek \$1.400.000 v bonlih iz Clevelanda v New York, kjer so jih zalozili v razne banke. Prenos bondev se je vršil z največjo tajnostjo.

—Državlani, uljudno ste prošeni, da volite svojo izbero za predsedniškega kandidata, kakor je priobčen volivni listek v našem časopisu. Prinesite ali pošljite v naš urad. Ni treba se podpisati, samo naredite križ pred imenom, kogar bi želeli imeti za predsednika. Do danes, t. j. petek, 28. aprila je došlo 117 glasov.

—V sredo zvečer je v Grays Armory govoril bivši predsednik Taft v korist Ameriškega Rudečega Križa. Kakih 5000 oseb je bilo navzočih. Objednem je Taft nasvetoval, naj se Amerika pripravlja, da bo lahko odbila vsak sovražni napad. Taftov govor v Clevelandu je povzročil, da se je kakih 600 ljudi zapisalo kot člane Ameriškega Rudečega Križa. \$15.000 je bilo nabranih tekom enega tedna za postelje posebnih bolnišnic Rudečega Križa, ki se postavijo v Clevelandu, in bo v slučaju vojne zvezina last.

—Dva moža sta bila prijeta v Clevelandu, obdolžena, da sta poslala žganje v suho West Virginijo. (Pošiljatev sta označila, da vsebuje petrolej in "šmir" za mazanje koles. Oba sta postavila \$1000 varščine, da gotovo prideta pred sodnika in povesta vzrok, zakaj sta pošiljala žganje v West Virginijo.

—Dr. Z. M. B. priredi v nedeljo, 30. aprila v Knausovi dvorani dve jako zanimivi burki, in sicer ena "Rudeči nosovi", druga pa "Tri sestre". Na belo nedeljo je navadno občinstvo vselej rado prihajalo k zabavi, in upamo, da bo tudi ta prireditel obilno obiskana. Zabava bo prav dobra.

—V sredo, 3. maja, se bodejo pisale prve in druge državljanske prošnje v našem uradu, in sicer od 6. ure zvečer naprej. Pridite kolikor mogoče kmalu ob 6. uri, da se do 8. zvečer lahko vsem postreže.

—Večerna šola za državljane se sedaj redno vrši vsak ponedeljek in vsak četrtek, ob pol osmi uri zvečer v Grdnovi dvorani.

—Umrli je Anton Ciler, star 60 let, doma iz Sr. Grčevje na Dolenjskem. Tukaj zapušča uduvo in eno sestro ter dva sina. Pogreb se je vršil v petek zjutraj. Bodi mu lahka zemlja!

—Starišem Martincič je umrl na 14 dni star sinček Martin.

—Mrs. Mammie Carrol iz 1322 Hamilton ave. je vložila tožbo na ločitev zakona. V obtožnici pravi, da njen mož nikdar neče delati, toda vsak dan spije do 30 ali 40 kozarcev pive z denarjem, katerega žena zasluži. Njen mož Mike menda že petnajst let ni delal in se ne zveni za nobeno delo sploh. Odkar ga je povozil neki pivovarski voz, in to je bilo pred petnajstimi leti, ni še nikdar kaj posebno delal, toda povsod se je bahal, da je on tisti človek, ki popije največ pive na dan.

Kajzer išče izhod iz krize.

Berolin, 27. aprila. The Associated Press brzojavna časnikarska družba je dobila zanesljivo brzojavko, glasom katere nemški kajzer deluje na vse načine, da najde pot, kako se umakne sedajni krizi v Nemčiji in zadovolji Zjedinjene države glede submarinske kontroverze. Politični krogi sodijo, da kriza ni več tako akutna kot je bila pred nekaj dnevi.

Poslanik Gerard molči.

Ameriški poslanik Gerard se dosedaj ni izjavil ničesar. Celo poročevalci ameriških časopisov ni hotel povedati ničesar definitivnega. Zadnja sporočila, ki so dospela iz Berolina, naznanjajo, da nemški odgovor na ameriško noto nikakor ne bo gotov pred soboto, in da se nemškega odgovora ne more pričakovati pred prihodnjim torkom v Zjed. države.

Amerikanci bežijo iz Nemčije.

London, 27. aprila. Nemški kajzer je došel iz glavnega stanu v Berlin, kjer bo posvetil ves svoj čas premišljevanju za odgovor na ameriško noto. Nemško časopisje je pričelo smatrati krizo glede submarinov iz popolnoma drugega stališča kot prve dni. Amerikanci so pričeli bežati iz Nemčije. Mnogo se jih je napotilo v Švico, toda nemška vlada je mnogo Amerikancev zadržala v Constanco. Meja proti Švici je sedaj zaprta. Nemci zadržujejo celo pošto, ki je namenjena v Švico. Tujezemci, ki se sedaj mudijo v Nemčiji so dobili naznanilo, da se ne bo nikomur dovolilo iti iz dežele, dokler ne poteče dvajset dni.

Avstrijsko stališče glede submarinov.

Iz Amsterdama se poroča: Dunajsko časopisje komentira Wilsonovo noto Nemčiji in priznava, da položaj še ni bil nikdar tako resen kot danes. Toda objednem povdarja avstrijskega časopisja, da niti Nemčija niti Avstrija se ne smete odpovedati submarinskemu boju, in kar se tiče Avstrije, da bo nadaljevala torpediranje parnikov v Sredozemskem morju. Mr. Penfield, ameriški poslanik na Dunaju, je imel včeraj dolgo konferenco z avstrijskim zunanjim ministrom Burianom.

Pomanjkanje mesa v Nemčiji.

Casopis "Vorwaerts" v Berolinu piše, da največja žalost in kriza Velikenoči v Berolinu je bila ta, ker ljudstvo niti mesa ni dobilo za praznike. Delnice vseh transportnih družb so padle na tako neznatno svoto, da so skoro brez vrednosti. Ekspozita ni, pomorske trgovine ni, prevažajo se le vojaštvo, kar je pa zastoj.

Stone in Wilson v konferenci.

Washington, 27. apr. Predsednik Wilson je sinoči poklical k sebi senatorja Stone, predsednika odbora tujezemske zadeve. Eno uro se je pogovarjal z njim glede ameriškega stališča, ki nastane, ko pride nemški odgovor na ameriško noto. (Predsednik je bil jako resen in je povdarjal, da moramo biti pripravljeni na vse. Nikakor ni hotel skrivati nevarnosti, ki preti od Nemčije, če slednja neče upoštevati ameriških nasvetov. Nadalje se je govorilo tudi o meksikanskih zadevah ter o protestu japonske vlade radi nove naselniške postave.

Senator Pomerene bo stavil predlog, da se preišče delovanje ameriških Nemcev radi brzojavk.

Washington, 27. aprila. V Washington je došlo zadnje dneve skoro pol milijona brzojavk iz raznih krajev Zjed. držav, v katerih protestirajo razni Nemci proti vojni Zjed. držav z Nemčijo. Nemci v Ameriki vodijo silno propagando v korist Nemčije in proti ameriškim interesom. Senatorja Pomerene iz Ohio in Houser iz Wisconsin na bodeta vložila skupno resolucijo, da se ustanovi poseben odbor, ki bo preiskal delovanje nemških agentov. Prvotno so kongresmani in senatorji bili mnenja, da so te brzojavke resnično poslane od posameznih državljanov, ki protestirajo proti vojni, toda nekaj senatorjev je dobilo kar cel kup takih "brzojavk" v pismu, in sicer natisnjenih na posebnih formulirjih. Sedaj se je dogladno, da so razna nemška društva imela mnogo tisoč takih tiskovin v zalogi, na katerih je bilo natisnjenih do 10 različnih brzojavk, in te brzojavke so potem kar v imenu drugih ljudi podpisovali in pošiljali v Washington, da bi vlada mislila, da je res toliko nemških patriotov v Ameriki. Kongres bo sedaj preiskal vso zadevo in naročil ameriškim sodnikom, naj kaznujejo one, ki so zlorabili vlado.

Položaj v Meksiki.

Terreon, Mex., 27. aprila. Ameriški konzul Coen v Durango City je nasvetoval vsem Amerikancem, naj zapustijo to mesto, ker prevladuje mnenje, da bo neprestano hujskanje meksikanskih časopisov rodilo tak sad, da bodejo padli Meksikanci po Amerikancih. Sam ameriški konzul se pripravlja na pot proti meji.

Meksikanci more Amerikance.

San Diego, 27. aprila. Sem je došlo poročilo, da so napadle oborožene meksikanske čete ameriške naselbine v Salina Cruz. Položaj je tako nevaren, da so vsi Amerikanci mahoma pobegnili iz mesta.

Bitka z Meksikanci?

Washington, 27. aprila. V San Antonio pričakujejo meksikanskega vojnega ministra, generala Obregona, ki se bo posvetoval z načelnikom ameriškega generalnega štaba, z generalom Scottom. Medtem pa je došla sem novica, da so Villovi bandite napadli kavalerijski oddelek ameriških vojakov pod poveljstvom polkovnika Dooda. Dva ameriška vojaka sta bila ubita, šest ranjenih, in sedem banditov je bilo ustreljenih ter 19 ranjenih. Pri Minaci je prišlo do drugega spopada, kjer je bilo 6 Villistov ubitih.

Kitajski uporniki.

Sem se poroča iz Pekinga, da imajo kitajski uporniki 300.000 mož močno armado, s katero so pričeli korakati proti glavnemu mestu Pekingu.

14 letni deček samomorilec.

Massilon, 27. aprila. Ker so šolski otroci neprestano zasramovali 14letnega Chasa Picirillo, da je "dego", se je deček štirikrat skušil včeraj zastrupiti. Ostal je živ. Napisal je tudi poslovitno pismo, v katerem prosi, naj ga oblečejo v novo obleko, ko umre.

—Ako želite postati član SDZ, vprašajte za informacije v pisarni vrh urada na 1052 E. 62nd St. Sprejemajo se člani in članice od 16—55. leta.

Angleški submarin potopljen.

Berolin, 27. aprila. Nemška admiraliteta naznanja, da je bil angleški submarin E. 22 potopljen od nemških vojnih ladij. Poleg tega se tudi naznanja, da je bila zadeta neka angleška križarka tipa Arethusa.

Ruski zrakoplovci nad Carigradom.

Atene, 27. aprila. Več ruskih zrakoplovov je včeraj priplulo nad Carigrad, katerega so pričeli bombardirati. (Neka tovarna za smodnik je zletela v zrak.

Zeppelin napad na Anglijo.

London, 27. aprila. Stirje ogromni nemški Zeppelin so včeraj ponoči ponovno napadli angleško obrežje, toda kljub temu, da so zagnali nad sto bomb, je povzročena škoda jako majhna. Na nemške Zeppeline se je jako pogosto streljalo in jih obmetavalo s svetlobnimi žarki, radi česar so morali Zeppeline visoko pluti. Večina bomb je padla na obdelana polja.

Pruske zgube v sedanjih vojnih.

Amsterdam, 27. aprila. Pruska vlada je priobčila novo listo vojaških zgub. Od pričetka vojne znaša število ranjenih in mrtvih ter ujetih 2.518.264 mož. To so samo pruske zgube, in niso tukaj vštete bavarske, saške ali vrtemberške vojaške zgube.

Zračni napad na Solun.

Pariz, 27. aprila. Oddelek nemških zrakoplovcov je ponovno bombardiral zavezniško taborišče pri Solunu. Nemški zrakoplovci so od vseh strani metali bombe nad Solun, toda nikjer niso povzročili velike škode.

Nemška smodnišnica zletela v zrak.

Atene, 26. aprila. Iz Soluna se poroča, da se je razletela ogromna nemška smodnišnica v Dedeagatchu. Kakih 60 delavcev je bilo pri tem ubitih, in med ubitimi uradniki smodnišnice je bil tudi vnuk bulgarskega ministerskega predsednika Radoslavova.

Blokada je postavna.

Washington, 27. aprila. Angleška ter francoska vlada sta skupno poslali odgovor na ameriško noto, ker so zavezniški ustavljali in plenili nevtralne ladije. V zavezniški noti se trdi, da Anglija in Francija delujejo popolnoma na podlagi mednarodnih pravic ter da je blokada Nemčije dovoljena po mednarodnih postavah, narejenih in podpisanih od vseh kulturnih držav.

Ruska ekspedicija v Franciji.

Marseilles, Francija, 27. aprila. Drugi oddelek ruske armade je došel včeraj v to pristanišče. Sprejeti so bili z vsemi vojaškimi častni. Skoro vse prebivalstvo velikega mesta se je zbralo na obrežju in priredilo Rusom ogromne ovacije. Vse mesto je bilo v zastavi. Polk francoskih huzarjev je služil kot častna straža Rusom, ki so se izkrcali. Prva ruska armada, ki se je izkrcala zadnji teden, tabori sedaj pri Troyes, 90 milj južno od Pariza.

Angleži obstreljujejo belgijsko obalo.

London, 27. aprila. Angleške bojne ladije so včeraj več ur obstreljevale nemške pozicije ob belgijskem obrežju. Obstreljevanje belgijske obale je bilo eno izmed najhujših tekom vojne. Angleži so obstreljevali Zeebrugge in nemške baterije pri Heyst, Blankenrugh in Knocke. Več nemških ladij v

raznih pristaniščih je bilo potopljenih in skoro vsi dokli so bili poškodovani. Trije nemški tonpedni rušilci so začeli odgovarjati bombardiranju, toda so se hitro umaknili v Zeebrugge, ker so bili skoro vsi zadeti.

Teške bulgarske zgube.

Atene, 27. aprila. Bulgarsko časopisje računa, da so imeli Bulgari jako teške zgube tekom bojev proti Srbom in proti zaveznikom. Ranjenih je bilo 61.000 Bulgarov in mrtvih 22.000. Koliko je bilo ujetih, se ne ve.

Preiskava nemških ladij v Ameriki.

Washington, 26. aprila. Petinasedemdeset colniških nadzornikov je včeraj dobilo od vlade povelje, da se nemudoma podajo v Hoboken, kjer so internirane nemške trgovske in potniške ladije že od pričetka vojne. Colniški uradniki so dobili povelje, da morajo vse ladije natančno preiskati. Nič natančnega se ne ve, zakaj je ameriška vlada odredila preiskavo nemških ladij, vendar se v dobro informiranih krogih trdi, da preiskujejo zvezni uradniki nemške ladije iz vzroka, ker menijo, da je mnogo bomb skritih na nemških ladijah. Zadnja preiskava nemških ladij se je vršila 12. maja, lansko leto, po eni pozneje, ko je bila Lusitanija torpedirana. Med uradnimi krogi se širi mnenje, da nameravajo Nemci svoje ladije potopiti ali pa pogrnati v zrak, če bi nastala vojna med Nemčijo in Zjed. državami, da ne bi te ladije prišle v posest Amerikancev.

Boji okoli Verduna.

Amsterdam, 27. aprila. Nemške čete so zasedle prvo in drugo obrambeno črto Francozov na hribu 332, kot se uradno poroča iz Berolina. Nekaj nemških oddelkov je pridrlo tudi do tretje francoske obrambene črte, kjer so pa bili sprejeti z gostimi strelji in so se morali umakniti.

Boji pri "Mrtvem možu".

Strašni krvavi boji okoli hriba "Mrtvega moža" so nekoliko prenehali, kot se poroča iz Berolina in Pariza. Zato so pa Nemci začeli s silno kanonado na zapadnem bregu reke Meuse, kar znači, da nameravajo Nemci v tem kraju z infanterijskim napadom. Glasom poročil iz Pariza, so Nemci koncentrirali svoj ogenj na francoske postojanke v gozdu Avocourt in na hrib št. 304.

Na laškem bojišču.

Iz Dunaja se poroča, da so avstrijske čete zopet osvojile del strelnih jarkov pri Col di Lama, kjer so Italijani prvo nekaj dni vzel celo vrsto strelnih jarkov Avstrijcem. Iz Rima prihaja brzojavka, da se Avstrijci pripravljajo za veliko ofenzivo na celi črti.

Iz ruske fronte.

Petrograd, 27. aprila. Poskus Avstrijcev ob reki Stripi prestopiti v ofenzivo, se je ponesrečil. 320 Avstrijcev je bilo pri tem zajetih. Na Kavkaški fronti so ruske čete odbile Turke sedem milj zapadno od Trapicunta. Turki so v divjem neredu bežali pred ruskimi četami.

—Slovinci, pazite se, kaj govorite za Avstrijo ali Nemčijo. Ne bodite še nadalje toliko zaslepljeni. Postanite ameriški državljani. V slučaju krize z Nemčijo in Avstrijo se privzemcem milosti božje avstrijske ne bo dobro godilo.

VOJNO STANJE PROGLAŠENO NA IRSKEM

CLEVELANDSKA AMERIKA

IZHAJA V PONDELJEK, SREDO IN PETEK.

NAROČNINA:
Za Ameriko - \$2.50 Za Cleveland po pošti \$3.00
Za Evropo - \$3.50 Posamezna številka - 3c

Vas pisma, depisti in denar naj se pošilja na: "Clevelandska Amerika",
6119 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO

EDWARD KALISH, Publisher. LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovenians (Kraiers) in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only.

TELEPHONE CUY. PRINCETON 189

Entered as second-class matter January 5th 1909, at the post office at Cleveland,
Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 50. Friday, April, 28. 1916.

V usodepolnem času.

Razmere med Zjedinjenimi državami in Nemčijo so postale tako napete, tako da ne bomo iznenadili, ako pride do prekinitve diplomatskih razmer med obema državama in do odkritega oboroženega sovrstva med Nemčijo in Zjedinjenimi državami.

Samo ob sebi se razume, da je v to razmerje zapletena tudi Avstro-Madžarska, katere država, ki je po imenu zaveznica, toda v resnici zaveznica Nemčije, mora narediti to, kar ji v Berlinu ukazujejo, dasiravno je tudi Avstrija kriva istih grehov radi katerih preti polom med Nemčijo in Zjedinjenimi državami.

Možnost vojne med Zjed. državami in Nemčijo ter Avstrijo na drugi strani, bo imela ogromne in dalekosežne posledice tudi za naš narod, ki tukaj prebiva in dela, posebno pa za oni del naroda, ki se danes ni odrekel podanštva Francu Josipu, del naroda, ki se danes ni prekinil svojih razmer z Avstro-Madžarijo.

Ako bodejo ameriški državni interesi in državna varnost zahtevali, bodejo ameriške oblasti pooblašene in prisiljene, da stavijo take naše ljudi pod nadzorstvo, kakor so v sedanjih vojni delale druge države, ki se nahajajo v vojni, ki so nezanesljive in sumljive tujece enostavno prišli in jih zaprli.

Naši prijatelji vedo, da je bilo mnogo stotin Slovencev in Hrvatov na enak način zaprtih v posameznih kempah pod vojno stražo v Kanadi, in so bili pozneje izpuščeni na svobodo po posredovanju predsednika Narodne Hrvatske Zajednice, Mr. Marohniča, in sicer pod tem pogojem, da so se izjavili, da so Slovenci in Hrvati, toda ne Avstrijci.

To, kar se je pripetilo v Canadi, se more zgoditi vsak čas tudi v Zjedinjenih državah, in zato že danes, kot narodni prijatelji, katerim je blagor naroda vedno pri srcu, opozarjamo oni del našega slovenskega naroda, ki ne želi, da bi prišel v pogubo, ki ne želi, da bi bil kot sovražnik Amerike kaznovan po zasluženju. Kajti Zjed. države ne bodejo dolgo trpele tukaj agitacije in prijateljstva Nemcev in Avstrijcev.

Boljši in zavednejši del naroda je že dosedaj podal svečane in nesumljive izjave in dokaze svoje vernosti in spoštovanja postav ter ustave te zemlje, ki je nam dala vsem kos kruha in zavetje pred tiranijo avstro-madžarskih pijavk. S posebno zadovoljnostjo javljamo, da so bile te izjave sprejete z zadovoljstvom od uradnih vladnih krogov, posebno od predsednika Wilsona. Zadovoljni smo, ker ameriška vlada ve, da Jugoslovani, to je, Slovenci, Srbi in Hrvati, so zanesljivi narod, ki zna ceniti in spoštovati novo izbrano si domovino.

Toda kakor je znano našim prijateljem, imamo tudi med seboj veliko število takih abotnih ljudi, ki so se pustili zapeljati od naših narodnih sovražnikov, ljudje, ki so se dali zapeljati po časopisih, ki so bili in so še plačevani od avstro-madžarskih konzulov, ljudje, ki so ob vsaki priliki grdili in posovali ne samo svoje lastne rojake, ki se trudijo za njih boljše bodočnost in svobodo, ampak ki so grdili in zasramovali postav in ustavo cele te naše svobodne dežele, ter so z besedo in delom pomagali našim sovražnikom, proti katerim danes vstajajo Zjed. države v imenu človečanstva in obrambe narodnih pravic.

Zakaj je toliko denarja v stari domovini?

Večkrat čitamo poročila, da je sedaj v stari domovini veliko denarja. Da se lahko vse proda, da se dobijo visoke cene, da je res vse drago, da je pa tudi denarja več kot ga je bilo kdaj prej.

Če je v državi, katere ni bogata, naenkrat veliko denarja, je to vselej nekaj sumljivega, kajne. Odkod neki naenkrat toliko denarja? Kje je bil denar prej, ko se je vojska začela, ko ga vendar ni bilo dobiti nikjer?

Ko se je začela velika svetovna vojska, je Avstrija najprej porabila tisti denar, ki ga je imela na rokah. Potem je porabila in izpraznila razne državne fondne. Potem je začela jemati posojila najprej notranja. Tako si je "izposodila" iz poštne hranilnice, da je denar, katerega ima tam naloženega, največ denar revnih slojev. Ko je izpraznila to, je šla do denarnih zavodov.

Prišla so na vrsto razna no-

Mi vstajamo!

Pesniki so nenavadne narave. Ne samo, da umejo v lepi obliki povedati in izraziti to, kar čutijo in kar mislijo, ne, oni so velikokrat tudi preroki. To, česar ne more niti najostrejši mislec sprevideti potom logike za bodočnost to pesniki čutijo v dnu svoje duše, navdahnjeni z darom pesništva.

Tudi mi Slovenci imamo nekoliko pesnikov, ki so v svojih pesnih izrazili, kar se je že zgodilo in kar se ima kmalu zgoditi. Če prečitamo doli natisnjeno pesem "Mi vstajamo", ki jo je zložil Anton Aškerc pred četrto stoletjem, se nam zdi, kakor da je pesnik pred videl sedajni usodepolni čas, čas silnih bojev in prelivanja krvi za svobodo malih potoklenih narodov, katerim pripadamo tudi mi Slovenci.

MI VSTAJAMO!

Mi vstajamo! In — vas je strah?
Po kaj tako hrume!
Slovana se bojite?
Teži vam duša huda vest?
In jez vam stiska ježno pest?
Bojite se — osvete
Od množice neštete?

Mi vstajamo! Ni ljubo vam?
Mi vstajamo gotovo
V življenje svetlo, novo.
Nič več ni drag nam spanja mrak,
Na delo vodi nas korak;
Nas temna je za nami,
Svobode svit nas drami.

Mi vstajamo... Poslednji čas!
Mi nečemo umreti,
Mi hočemo živeti!
Iz svojih vstajamo mtoči,
Četudi smo pozni, mladi:
Kaj uk je zgodovine?
Bodočnost je — mladine.

D.

tranja posojila, kjer se je ljudj zaklinjalo, naj se kupi te in te papirje. In bila so baje zelo vzpešna. Kar se ni posodilo naravnost, se je posodilo potom agitacije.

Prišel je talko ves denar v promet. Pred vsem ves kovinast denar. Izšla je bila posebna naredba, da ni smel in ne sme se zdaj nikdo hraniti kovinastega denarja. Pri komur so ga čutili, so ga vzeli s silo. Pobrali, so ves zlat denar. In ne samo to. Tudi vso zlatino so pobrali, da bi varovali kurzno ceno denarja.

Kar je bilo zatega denarja, so ga morali dati v inozemstvo za razne potreščine. Ostal pa je lepo doma ves papirnat denar. Vlada si je vzela na papirnat denar sama posojila a tem, da ga je izdala za veliko milijonov, dasi ni nobenega varstva zanj.

Veliko denarja je torej v stari domovini, ki priznavajo oolast, postave in ustave Zjed. držav, in katere družba želi pridobiti enako svobodo in srečno življenje našim Slovincem v stari domovini, kot jo uživamo v tej deželi. Bodite na strani onih, ki se borijo za človeške pravice in pravice zatiranih.

Če zasledujete kurzne cene po časopisju, lahko vidite, da je padla vrednost avstrijskega denarja skoro za polovico. (Pa to ni še vse. Pal bode še in bode vedno nižji. Zakaj?)

Čim več papirnatega denarja na trgu tem manjša je vrednost denarja zunaj Avstro-Ogrske. In čim več moraš plačati za kako potreščino, katero želiš kupiti zunaj, toliko več moraš seveda zahtevati za to, kar imaš ti na prodaj. Za kar je Avstrija plačala pred vojno sto kron, za to mora plačati danes najmanj stosedemdeset kron. Če je plačala postavim kilogram živine žive vage po šestdeset vinarjev pred vojno, mora zdaj plačati za kilogram živine po tisti ceni najmanj jedno krono. Posledica tega je, da mora iti v tem razmerju tudi cena živine doma.

Avstrija je med vojno pred vsem pobrala ves zlat in potem še srebrn denar iz prometa. S tem denarjem je lahko kaj nakupovala zunaj Avstrije, kjer je njen papirnat denar brez veljave. In za zlato in srebro je dala papir. To je prvi vzrok, da je veliko denarja v prometu.

Drugi vzrok so potem notranja posojila. To se pravi: Avstrija izdaja za toliko in toliko milijonov papirnatega denarja, za katerega ni nikjer pokritja. Kot znano, mora biti za vsak papirnat denar neke pokritje, in sicer tam, kjer je upeljana zlata valuta, pokritje v zlatu. Ker je pa bilo zlato sredstvo, s pomočjo katerega se je dalo kupiti kaj v inozemstvu, je naravno, da ni Avstrija deponirala nobenega zlata za denar, katerega je izdala za časa vojne. In še več. Pobirala je tudi precej od tistega zlata, katero je hranila kot garancijo za papirnat denar, kar ga je bilo izdanega pred vojno. S tem je oslabil vrednost papirnatega denarja.

Zanimivo dejstvo, kako je padel denar v Avstriji je sledeče: ne dolgo od tega je naznanil neki list iz starega kraja, da naznanja c. kr. poštna hranilnica, da bode izplačevala do nadaljnjega naznanila za vsačih sto frankov — stošestdeset kron in 50 vinarjev Avstrijskega denarja.

Za navadne ljudi je to naznanilo, ki nima nobenega posebnega pomena. Ampak v tem naznanilu se skriva cela gospodarska mizerija v Avstriji. Je namreč tako: Sto frankov — to je francoski denar — je veljal pred vojno okrog devetdeset kron. Danes pa da tista Avstrija, katere se vojskuje s Francijo, sama za sto frankov 146 kron in pol, ali skoro šestdeset odstotkov več kot pred vojno.

Kaj pa to kaže? To kaže bolj kot kaj drugega, da je Francija jako na dobrem in Avstrija na slabem. To prižna s tem, da daje toliko kron za toliko frankov. In to govori samo zase dvoli.

Po nekaterih slovenskih listih se vam ponuja nakup avstrijskega vojnega posojila. Tam se prodaja tisoč kron za 125 dolarjev. Če odštejemo še provizije in druge stroške, smemo biti prepričani, da ne dobi vlada sama za tisoč kron niti sto dolarjev ne. Torej: po deset kron za dolar. To je slaba.

Po drugih listih zopet naznanjajo razni denarni zavodi iz starega kraja, da vlagate svoj denar tja. Nimamo nič proti denarnim zavodom in podpiramo jih radi v normalnih razmerah. Da bi pa danes mogli svetovati, da kak naš rojak premenja dober ameriški dolar za dvomilijev kronce, bi pomenjalo toliko kot napeljavati ljudi

v ingube. Zato odsvetujemo rojacom, da bi pošiljali denar v stari kraj v hranilnice brez ozira na to, kdo jamči za vlogo. Če vlada sama ne more prodati svojega varstva dražje kot po deset kron za dolar, potem ne more biti tisto boljše, ki je odvisno od vlade, to so tisti denarni zavodi, kateri imajo kakšno davčno jamstvo za seboj.

Če je pred vojno bilo potrebno za vzdrževanje in življenje jedne osebe rečno šestdeset kron, potem se rabi za prehranjenje tiste osebe zdaj najmanj tisoč kron. Je torej veliko večja denarna izmena — za enako količino blaga. Torej, mesto da pravimo, da je nastala splošna draginja pravimo pravitako lahko, da je denar splošno padel. In to zadnje bode tudi res. — Zato pa: pozor na dolarje. Hranite jih danes so več vredni kot so bili kdaj poprej, odkar obstajajo.

"Čas"

Dopisi.

Gary, Ind. Iz našega jeklenega mesta že pač ni dolgo nobenega dopisa, kaj je temu vzrok, ne vem. (Pa vendar ni tako dolgočasno med garyskimi Slovenci, da bi imeli vzrok zanemariti pisalno pero.

Delavske razmere so tukaj še v dokaj dobrem stanju, tovarne poslujejo s polno paro, tako da se delavcem ni treba preveč pritoževati. Tukajšnja Illinois Steel korporacija je s prvimi februarjem tega leta tudi popravila delavcem plačo.

In sedaj se vidi in sliši po angleških časopisih, da bode plača ponovno popravljena s prvimi majem. Seveda poprej je bila plača zelo nizka. Kdor se je izučil kakega rokodelstva, je imel tukaj še vedno primereno plačo, toda zunanje delo je bilo tukaj pred letom dnij plačano samo 19 in pol centov na uro, isti imajo sedaj 21 in pol. Iz tega sledi, da je zgorej omenjena družba povišala plačo dotičnim dne 1. febr. za dva in pol centa na uro.

Pri omenjeni družbi dela povprečno 10,000 delavcev, seveda vsakovrstnih narodnostij. Potem imamo tudi velike izdelovalnice jeklenih mostov, kjer dela 4000 ljudi. American Tin Plant posluje s polno paro ter

zaposluje 4500 delavcev, in delajo nekateri po osem ur, drugi deset in tudi dvanaest.

Slovencev je bolj malo tukaj, toda smo lahko na nje pozorni, ker imamo dobro organizirano društvo "Napredni Slovenci", št. 61, spadajoče k SDPZ, pri katerem društvu imamo obilo zvestih članov.

Na novo zgrajeno mesto Gary leži sedemindvajset milj vzhodno od tri milijonskega mesta Chicago, ob Michigan-skem jezeru. Ako se peljemo s poulično železnico na zapadno stran mesta, pridemo do reke Calumet, kjer si ribiči v poletnem času z dolgimi drogovi preganjajo svoj dolgi čas. Včasih še kaka elegantna dama sedi pri vodi in poskuša svojo srečo z ribolovstvom. Kakih osem milj v isti smeri pripelje kara v sosednje mesto Crown Point, kjer je tudi glavno sodišče za Lake County. Mesto Gary je eno najnovejših in najmodernejših in najbolj čistih mest v državi Indiana. Za čistost skrbi naš sedajni župan J. B. Johnson, katerega vsi prebivalci čislajo.

Pri sklepu tega dopisa pozdravljam vse čitatelje in čitateljice lista Clevelandška Amerika ter želim listu obilo napredka. John Skala, naročnik

Iz stare domovine

Za uporabo slovenskega kmečkega prebivalstva iz goriške okolice pri kmetijskem delu. Na zborovanju predsednikov vseh deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb na Dunaju se je govorilo tudi o uporabi slovenskega kmečkega prebivalstva iz goriške okolice pri kmetijskem delu. Po begunskih barakah je mnogo takega kmečkega prebivalstva, ki si želi ven iz barak na polje in v vinograde, večši so v raznih kmetijskih delih, posebno v zelenjardstvu in vinarstvu. Naj bi se jim torej dala prostost, da si poiščejo sebi primerne dela. Pričakovati je, da se to zgodi, ker je bil dotični predlog sprejet.

Med mrtvimi v seznamu izgub št. 348 je izkazal Josip Gombač iz Podgora, rojen 1896 umrl 22. oktobra, 1915.

V Trstu jemljejo s kupole

Dalje na tretji strani.

Dr. L. E. SIEGELSTEIN

3. NADS. PERMANENT BLDG.

746 EUCLID AVE.

blizu E. 9th St.

KRONIČNE IN KRVNE
BOLEZNI SE
ZDRAVLJO

Na isti način in z istimi
aparati kot zdravijo v
VELIKIH SANATORI-
JIH V EVROPI

Uradno uro:

9. aj. do 4. pop.
7. zveč. do 8. zveč.
10. do 12 dop. ob nedeljah.

Izrežite ta oglas, da
ne pozabite naslova

NIAGARA FALLS
IN
BUFFALO
IZLETI

Nickel Plate Road

PRVIC NA PRODAJ 6. IN 7. MAJA.

Tiskati za vsak št. 2. ob sobotah in na vik-
end 4. in 6. ob nedeljah takom polniti.
Vlak št. 1. se vrne iz Buffalo v pondeljek
zjutraj.
\$3.50 ROUND TRIP
Urad: 733 Euclid Avenue.

DENAR, KI GRE
NARAVNOST

Kadar pošljete denar v
Evropo po The Cleveland
Trust Co. gre naravnost na-
šim zastopnikom v Evropi.

In raditega mi lahko ga-
rantiramo varnost, in vselej
nismo ceno.

Vi ne morete izgubiti denar
če imate rezit od nas.

The
Cleveland
Trust Company
Over 115,000,000,000

John E. Cass

lekarnar,

Collinwoodskim Sloven-
cem v naznanje!

Mi imamo sedaj uposlje-
nega Slovence v naši le-
karni, da nam pomaga pri
naši hitro naraščajoči tr-
govini s Slovenci. Imamo
v zalogi popolno vrsto
zdravil in kemikalij. Za-
stopstvo za Columbia gra-
fonole in plošče. (Fri-5-5)

JOHN E. CASS,

lekarnar,

15519 Waterloo Road.

Stop. 117 Shore Line.

Možje dobijo delo!

Dvajset mož za pomoč v
tovarni. Plača 25c na
uro za stalne ljudi.

The D. Connelly Boiler Co

Ivanhoe Rd. & Nickel Plate Ry.

ST. CLAIR ALI EAST CLEVELAND

KARA DO IVANHOE RD.

MLEKO

Najboljše pasteurizirano
mleko, dobite pri
Frank Jerić

1106 E. 9th St.

Prodaja se na drobno in

debelo. Svoji k svojim!

